

તમારી ગોવર્ધન પરિક્રમા ખરેખર પૂરી થઈ?

“નાહક નો હું એમજ નહોતો કરગરી ઉઠ્યો.

જે શ્રદ્ધા અને આસ્થાના વિષયને છંછેડી બેઠો.

કારણ હૃદયનાં વાવાજોડામાં હું એવો તે ફરી ઉઠ્યો.

જે મારા મનના ઉદ્દેગને હવે હું શબ્દોરૂપી વર્ણવવા બેઠો.”

મને તો એમજ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "પરિક્રમા તો વર્ષમાં એક વાર કરવીજ જોઈએ" પણ કોઈએ મને એ ના સમજાવ્યું કે, "પરિક્રમા કેમ કરવી જોઈએ? શામાટે એ કરવી જોઈએ?"

એવું તે મીરાએ શું કર્યું કે એને પહેલીજ વારમાં એક તાર જળી ગયો,

જ્યારે આપણે તો એણે વર્ષોનાં વહાણમાં ગોત્યા કર્યો પણ હજીએ ન જડ્યો.

જેસલ જાડેજા, એ અંજારનો કાળિયો નાગ, સમુદ્રનાં ભર તોફાનમાં પોતાનો જીવ બચાવવા, કરગરી રહેલો. એક એક કરી પોતાનાં તમામ પાપોનું પ્રાયશ્ચિત માંગી, પોતાનાં હૃદયને હળવું ફૂલ કરી, એ કાળિયો નાગ, પેલે પાર, સંત જેસલ બનેલો. એ તો સતી તોરલનાં સથવારા એ એને તારેલો.

શું આપણે પણ આપણા પાપોનું પ્રાયશ્ચિત આ પરિક્રમામાં કરી શક્યા?

શું આપણે પરિક્રમામાં ઠાકોરજીના સથવારાને ખોળી શક્યાં?

અને આપણા હૃદય ને હળવું ફૂલ બનાવી શક્યાં?

બીજાને નહીં પણ પોતાનાં હૃદયને પૂછજો અને એનો જવાબ તમે જરૂરને જરૂર
ગોતજો.

વિચારો તો મારા એ ઘણા હતા, સવાલો તો મારે પણ ઘણા પૂછવા હતા.

પણ એક ઉત્સુકતા, અને કદાચ આળસ અને શરમના પ્રભાવમાં, હું પણ એ વહેતા
વહેણમાં, મારાં જીવનની સૌ પ્રથમ યાત્રા કરવા નીકળી પડ્યો.

યમુના ઘાટ પર, સૌની સાથે શરીર ને સ્વચ્છ કરવાં હું પણ ડૂબકી મારી બેઠો, પણ
ખરેખર આ મનમાં ભરાયેલા મેલને શું હું ચોખ્ખુ કરી શક્યો?

જવાબ તો હું હજીએ ગોતિ રહ્યો.

અને કેમ શ્રદ્ધાની યાદરમાં વીંટડાયીને, એ પ્રદુષિત થતા યમુના માના જળને હું
રોકી ન શક્યો. એમ તો જો હું મારાં મનનો મેલજ સાફ ન કરી શક્યો, તો યમુનામા
ડૂબકી મારવાનો ખરો હેતુ હું ન સમજી શક્યો?

તમને જો એ હેતુ ખબર પડે તો મને જરૂર જણાવજો.

વ્રજની ભૂમિનાં પગે પગે હું દર્શન કરી શક્યો. ગોકુળ, મથુરા, વૃંદાવન, બરસાના,
નંદગાંવ, એ ભૂમિમાં હું પણ સૌની જોડે નીકળી પડ્યો.

દરેક હવેલી, મંદિર અને જરૂખામાં જઈ સૌની સાથે ઉભો તો રહ્યો,

પણ હૃદય પૂર્વક શું હું મારો ભાવ પ્રકટ કરી શક્યો? શું હું પ્રભુની નિકટ જઈ

શક્યો? એ દરેક જગ્યાના મહત્વને શું હું સમજી શક્યો?

એના ઊંડાણમાં ઊતરી એમાં સમર્પિત થઈ શક્યો?

અરે હું કૃષ્ણ ને શું ખરેખર ગોતી શક્યો?

કદાચ તો સૌની સાથે મૈં પણ મારો વારો ફક્ત ફરવામાંજ નાખી દીધો,
ગણિતના આંકડાઓમાં અને લોકોને કહેવાની બડાઈ માં વ્યર્થ ગુમાવી દીધો.

સર્વ વૈષ્ણવોનો હવે નો મુખ્ય પડાવ, “ગોવર્ધન પરિક્રમા” અને એ પૂરી થયા
પછી મારા ફક્ત બેજ પ્રશ્નો,

૧. પરિક્રમા નો તમારો અનુભવ કેવો રહ્યો?

૨. પરિક્રમા ના અંતે તમને શું મળ્યું?

પહેલા સવાલ નો જવાબ બહુજ સરળ અને અંદાજે બધાનો એકજ નીકળ્યો,
"એ છેલ્લા કલાકમાં ઠાકોરજીએ તો બહુજ પરીક્ષા લીધી પણ હેમખેમ એમણે
લાજ રાખીને પૂરી કરાવી."

જ્યારે બીજાં પ્રશ્ન નો ઉત્તર તો કદાચ તમે સમજીજ ગયા હશો.

પરિક્રમા ના અંતે લોકોને તો બસ એક અનેરા આનંદ સિવાય બીજું કંઈજ ન
મળ્યું. કારણ એમનાં જીવનમાં પરિક્રમા પૂરી કર્યાનો હજી એક આંકડો જે
ઉમેરાઈ ગયો. લોકોને પોતાનો પરચો બતાવવા હજી એક અવસર જે મળી
ગયો.

જ્યારે પરિક્રમા નાં અંતે હું તો એજ સમજી શક્યો કે,

ડર કે શરમનાં પ્રભાવમાં, કાં તો વડીલોના સન્માન હેઠળ, ગમે તેમ તોએ
આપણે પરિક્રમા ને પાર તો પાડી દઈએ છે, અને છેવટે બીજું તો કંઈજ નહીં
પણ મન ને મક્કમ રાખતાં અને એક વિશ્વાસ રાખતાં તો શીખીજ જઈએ છે.

પછી ભલેને,

- ૧૦૮ વાર દંડવતી પરિક્રમા કરી ને તમારી પરિક્રમા પૂરી થાય કે ન થાય,
- દંડવતી પરિક્રમા થાય કે ન થાય,
- તમારી યાત્રા પગપાળા થાય કે ન થાય,
- દૂધ ની ધારા વહાવીને પરિક્રમા થાય કે ન થાય,
- પછી ભલેને એ રિક્ષામાં થાય કે પછી ન પણ થાય,

કોઈ રંજ નહીં રાખતા મારા વહાલા વૈષ્ણવો, કારણ પ્રભુ ને તમારા અંતર હૃદયથી પણ જો કોતરી લેશે, તો તમને તમારા જીવન નો તાર મળી જશે. અને પરિક્રમા ના અંતે એક અનેરા આનંદ ની સાથે, તમને જીવન જીવવા નો એક સાર પણ મળી જશે. છેવટે બીજું તો કંઈજ નહીં પણ તમે મુખારવિંદ, દાનઘાટી, રાધા-કૃષ્ણ કુંડ, કુસુમ સરોવર, માનસી ગંગા, ગોવિંદ કુંડ અને આ જીવન નાં એ દરેક ડગલે ને પગલે જો તમારા હૃદય મનમાં વસેલા રાગ, દ્વેષ, વિકાર, ગુસ્સો, અને નબળા વિચારોને દૂર કરી, જો 'હું' પણા અને અભિમાન ને પણ ત્યજી દેસો, તો ખરા અર્થે તમારી આ પરિક્રમા સાર્થક થઈ જશે.

ફક્ત પ્રભુનાં નામસ્મરણથીજ તમારી આ જીવન નૈયા પાર લાગી જશે. લોકોની સેવા કરી, પ્રભુનાં ગુણગાન ગાઈ, એમની સેવા કરી, તમારી યાત્રા પ્રભુની ભક્તિ સુધી પહોંચી જશે. તમારું જીવન ધન્ય બની જશે. અને આમજ એક ના એક દિવસ, પ્રભુ તમને કોઈ ને કોઈ સ્વરૂપમાં, જરૂર ને જરૂર મળી જશે. બસ તમારી અંતર હૃદય ની આંખો ને ઉઘાડી રાખજો.

જે મેં અનુભવ્યું એજ તમને વર્ણવવા હું બેઠો છું. પુષ્ટિમાર્ગીય, પરિક્રમા અને વૈષ્ણવ સંપ્રદાય નું અમુક તસુ જ્ઞાન હોવા છતાંય, હું લેસ માત્ર પણ રંજ રાખ્યા વિના, મારી લાગણીઓને શબ્દોરૂપી ટાંકવા બેઠો છું.

નાથદ્વારામાં ઠાકોરજીના સન્મુખ દર્શન કરી, રડીને, આનંદ તો માણી લીધો, પણ પરંપરાઓ, રૂઢિઓ, માન્યતાઓ, અને ધર્મના નામ પર રડીને આંસુ વહાવી, અફસોસ કરવા કરતાં, એક પરોપકારી માર્ગ અપનાવી લીધો.

મેં એ તમામ સંતો અને ઋષિઓને યાદ કરી લીધા, એમની નિઃસ્વાર્થ સેવા અને પરોપકારને મારા હૃદયમાં સીંચી લઈ એને મારા હૃદય માં ઉતારી લીધા.

હાં, મેં નરસિંહ મહેતાને પણ યાદ કરી લીધા. એની કૃતિઓને હૃદય સ્પર્શી ચાંપી અને એના એ મહાન વૈષ્ણવ કીર્તનને કોટી કોટી વંદન કરી લીધા. “વૈષ્ણવ જન તો તેને કહીયે જે પીર પરાઈ જાણે રે, પર દુઃખે ઊપકાર કરે તોએ, મન અભિમાન ન આણે રે.....”

“જો તમે આ જીવનનાં સારને સમજી એને સાર્થક ન કરી શક્યા, તો તમે દરેક તીર્થક્ષેત્રોના ફક્ત બારણાંજ ખટકાવતાં રહી ગયા.

જો તમે આ શ્રુષ્ટિના અણુએ અણુમાં અને લોકોનાં હૃદયમાં વસેલા પ્રભુને ખોળી ન શક્યા, તો તમે રણમાં છુપાયેલા મૃગતૃષ્ણા ની પાછળ આમજ ભટકતાં રહી ગયા.”